

Zašto još jedan kršćanski krug?

Željko Mardešić

Nema dvojbe da živimo u svijetu koji se iznenađujuće brzo mijenja i napušta tradicionalne obrasce mišljenja, djelovanja, ponašanja i snalaženja. Zahvaljujući ponajprije čudesnoj medijskoj povezanosti i međusobnoj umreženosti baš nitko ne uspijeva više biti izuzet iz tog procesa stvaranja posve nove slike svijeta, bez obzira da li joj se tvrdokorno opire ili je oduševljeno prihvaća. Otud pluralizam, multikulturalizam i relativizam kucaju jednako svima na vrata, dok istodobno čvrsti osobni i skupni identiteti gube jučerašnju izdržljivost, pa naglo slabe i popuštaju pred snažnim naletima nezaustavljive globalizacije i tržišne unifikacije. Sve su te promjene često brže od spremnosti i sposobnosti našeg praćenja i prilagođavanja, što izaziva nesnalaženja i otpore.

S druge pak strane, taj se isti novi svijet sve dramatičnije dijeli na siromašne i bogate, sluge i gospodare, propale i uspješne, odbačene i povlaštene. Svijet je nepodnošljivo podijeljen. Novi svijet nema samo novo lice, nego otkriva i staro naličje sukoba, netrpeljivosti i primitivizma. Svi su dobri dok im je dobro, ali čim se osjete ugroženima, odmah u njima progovori stari biološki nagon održavanja i krvi. Na osobnoj se razini obitelji razvrgavaju, djeca snose posljedice, a droga i nasilje postaju izlaz iz te društvene patologije. Ni s prirodom nije drukčije. Ekološki ranjena, ona uzvraća bolestima i razornim katastrofama, koje prije svega pogađaju siromašne i nezaštićene u Trećem svijetu.

U tom kolopletu ni religije baš nisu ostale pošteđene: bez grijeha i skrivenih nakana sebi u korist i račun. Fundamentalizmi rastu, vjerski se prozelitizam budi, integrizam ne miruje. Ponude se politike teško odbijaju, jer postaju sve primamljivije. Ipak, ni tijekovi mirotvorstva i solidarnosti ne čekaju, nego su jednako uposleni kao i oni prvi. Za beznađe i nadu ima, dakle, podjednako izgleda, pa sve na kraju ostaje na čovjekovoj slobodi i njegovu, prije svega odgovornom, odabiru.

Na našim je prostorima upravo taj novi svijet – obilježen u isti mah dobrim i lošim ishodima – nadošao u najnezgodnijem trenutku svakojakih kriza i nesporazuma. Ratne su rane još bile neizliječene, a već je nahrupio kapitalizam bez demokracije i tržišno gospodarstvo bez pravne države. Tako, siromaštvo raste do pravog velikog društvenog nemira, a kršćani se ne snalaze: i njih odveć ima među takozvanim političarima, trgovcima, ideolozima i zabavljačima. Zato sve više počinjemo sličiti na taj svijet, premda ga riječima oštro napadamo. Dapače, nerijetko se stječe dojam da ga želimo samo zamijeniti, a ne se sami pritom promijeniti.

Što hoće i kani učiniti Kršćanski akademski krug u tim i takvim uvjetima današnjega hrvatskog društva? Ne mnogo, ali s jasno zacrtanim i određenim ciljem. Valja nam se prije svega vratiti nauku Drugog vatikanskog koncila, a to znači dijalogu – a ne osudi – s ljudima u sve nepovoljnijem svijetu. Ne koristi, dakako, ljutiti se na taj moderni svijet, nego od njega započeti i pokušati ga učiniti što boljim i ljudskijim. A on će to zacijelo postati kad bude više demokratski, solidarno, civilno, razumski, kulturno i ekološki ustrojen. Ukratko, želimo svijet po mjeri čovjeka, ali onda i jednako primjerena sredstva kojima je to moguće postići u poštivanju drugog i drukčijeg. Dakle, neupitna suradljivost, uzajamno oslušivanje, razumijevanje i prijateljstvo, sloboda promišljanja i izražavanja vlastitih misli u potpunoj otvorenosti i iskrenosti jedino i isključivo u cilju bezuvjetnog traženja istine u svemu i o svemu, bez ikakvih primisli, »posebnih računa«, bojovnosti ili vlastitog isticanja.

Tako je sazrela potreba za pokretanjem jednog kruga koji želi razmatrati sve spomenute probleme našega vremena u svjetlu kršćanske duhovnosti, evanđeoskog duha te cjelovitog humanizma kojeg je čovjek osnovno polazište svakog promišljanja i na njemu utemeljenog djelovanja. U tom smislu, Krug nastoji biti nov, vidljiv i znakovit izraz bitnog zajedništva, povezanosti i suradnje u nastojanju što sustavnijeg oblikovanja i produbljivanja intelektualnog i duhovnog života te na samokritičkom preispitivanju savjesti, pročišćenju ponašanja i odnosa samih kršćana, kako među njima, tako i prema svim ostalim ljudima, bez ikakvih elitističkih i intelektualističkih pristupa.

Ovakvom zreloom i temeljitom radu jednog kruga kršćanskih intelektualaca cilj je postupno dovesti do njegova širenja, sura-

dnje te snažnog intelektualno-duhovnog gibanja i respektabilne prisutnosti na hrvatskoj društvenoj sceni, do pravoga rasadišta i kritične mase u pokretanju jednog novog, još kvalitetnijeg intelektualnog i duhovnog vala u hrvatskom društvu. A upravo nam to potonje najviše nedostaje. Otud pojava Kršćanskog akademskog kruga i njegova časopisa *Nova prisutnost*.